

DE GANZENHOEDSTER.

ER was eens een oude koningin. Haar man was al vele jaren geleden gestorven, en zij had een mooie dochter. Toen deze grooter werd, kwam de tijd, dat haar moeder een man voor haar zoeken moest, en zoo werd aan een prins uit een ver land haar hand toegezegd.

De dag naderde dat het huwelijk zou gesloten worden en dat het prinsesje naar het verre koninkrijk moest vertrekken. De oude koningin pakte allerlei kostbare kleederen en versierselen voor haar in, goud en zilver, prachtige bekers en edelgesteenten, kortom alles wat bij de bruidschat van een koningsdochter behoort, want zij had haar kind van ganscher harte lief. Ook liet zij een van haar kamerjonkvrouwen met haar mederijden, die moest de bruid in de handen van haar bruidegom overgeven.

De prinses en de kamerjonkvrouw kregen ieder een rijpaard om de reis op te doen; het paard van de prinses heette Falada en kon spreken.

Toen het oogenblik van afscheid nemen gekomen was, ging de oude moeder in haar slaapkamer, nam een mesje en sneed daarmee in haar vinger, zoodat het bloed er uit liep. Daarna hield ze er een wit lapje onder en liet er drie druppels bloed op vallen; ze gaf dat lapje aan haar dochter en zei: „Kindlief, bewaar die bloeddruppels goed, ze zullen je onderweg te pas komen.”

Zoo namen moeder en dochter van elkaar afscheid en waren beiden heel bedroefd. De koningsdochter legde het lapje op haar hart, ze steeg op het paard en reed op weg naar haar bruidegom.

Toen ze een uur gereden had, werd zij door dorst gekweld en zeide tot de kamerjonkvrouw: „Stijg van je paard af en schep met de beker, die je voor mij meegenomen hebt, water uit die beek, want ik zou graag wat drinken.”

„Als u dorst hebt, stap dan zelf van uw paard af, ga op de grond liggen en drink uit de beek; ik ben uw dienstmeisje niet!” antwoordde de kamerjonkvrouw.

De prinses had zoo'n erge dorst, dat ze dit wel doen moest. Ze steeg van haar paard af, boog zich over het water van de beek heen en dronk ervan, want ze had haar gouden beker niet om uit te drinken. Maar ze kon niet nalaten te zuchten over de wijze waarop zij behandeld werd. Toen hoorde zij de drie bloeddruppels zeggen:

„Ach, lieve prinses, als je moeder dat wist, zou haar hart uit haar lichaam springen van verdriet.”

Maar de koningsdochter was deemoedig; zij zei niets en besteeg zwijsend haar paard.

Zoo reden zij eenige mijlen verder. De dag was heet, de zon stak vreeselijk en de prinses kreeg opnieuw dorst. Toen ze weer bij een riviertje kwamen, zei ze nogmaals tegen haar kamerjonkvrouw: „Stijg van je paard af en schep met de beker, die je voor mij hebt meegenomen, wat water uit dat riviertje, want ik zou graag uit mijn gouden beker drinken.” Want de prinses was al lang de brutale woorden van haar kamerjonkvrouw vergeten.

Maar de kamenier zei nog trotscher dan de eerste keer: „Wilt

u drinken, doe dat dan maar alleen; ik wil uw dienstmeid niet zijn!”

De prinses had zoo'n dorst, dat ze van haar paard afsteeg en zich over de stroom heenboog om te drinken; maar ze schreide en zuchtte over die nare behandeling. Toen hoorde ze weer de stemmetjes van de drie bloeddruppels, die zeiden: „Ach, lieve prinses, als je moeder dat wist, dan zou haar hart uit haar lichaam springen.”

Maar terwijl zij zich zoover vooroverboog om te drinken, viel het lapje, waarin de drie bloeddruppels opgevangen waren, uit haar boezem en dreef weg met het water, zonder dat de prinses het in haar verdriet merkte. De kamerjonkvrouw echter had het wel gezien en was blij, dat ze nu macht over de bruid kreeg, want doordat deze de bloeddruppels verloren had, was zij zwak en machteloos geworden.

Toen de prinses nu weer haar paard Falada bestijgen wilde, zei de kamenier: „Ik behoor op Falada te zitten; jij kan op mijn paard zitten,” en de prinses moest zich dit laten welgevalen, want de kamenier was sterker dan zij. Daarna beval de kamenier haar met harde woorden om haar koninklijk gewaad uit te trekken en dit met de kleeren van de kamenier om te wisselen. En eindelijk moest de prinses een plechtige belofte afleggen, dat zij aan het hof van de koning tegen niemand iets over dit alles zou zeggen; als zij dit niet deed, zou de kamenier haar doodslaan. Dus het arme prinsesje kon niet anders dan dit beloven.

Maar Falada had alles ook gehoord en gezien.

Nu steeg de kamenier op Falada en de echte bruid moest op het andere paard rijden, dat lang zoo mooi niet was, en zoo trokken ze verder, tot ze eindelijk aan het koninklijk slot kwamen. Daar was groote vreugde over hun komst. De koningszoon sprong hen tegemoet, hij tilde de kamerjonkvrouw van het paard, want hij dacht dat zij zijn bruid was. Ze werd de trap op geleid, terwijl de echte

koningsdochter beneden moest blijven staan.

De oude koning was aan het venster blijven kijken en zag, hoe de prinses daar onder aan de trap stond. Hij zag ook hoe mooi en bevallig zij was, hoe fijn en teer, en wilde graag weten wie die gezellin was die de bruid had meegebracht. Hij ging dus in het bruidsvertrek en vroeg wie die jonkvrouw was?

„O,” zei de bruid, „dat weet ik eigenlijk niet, ik heb haar onderweg ontmoet en voor gezelschap meegenomen; geef die meid maar wat te werken, ze hoeft daar niet te staan luieren.”

Maar de oude koning had geen werk voor haar en wist niets anders te zeggen dan dat ze een kleine jongen moest helpen, die zijn ganzen hoedde. De jongen heette Koen, en zoo werd de echte bruid ganzehoedster.

Spoedig daarna zei de valsche bruid tot de jonge koning: „Lieve man, wil je mij een groot plezier doen?”

„Dat wil ik heel graag,” antwoordde de koningszoon.

„Nu, laat dan de vilder halen en laat die van het paard, waar ik op gereden heb, de hals afslaan, want ik heb onderweg last van dat beest gehad.” Want eigenlijk was ze bang dat het paard wel eens kon vertellen hoe zij de koningsdochter behandeld had. En nu was ook het lot van de arme Falada beslist.

Maar dit voornemen kwam de echte koningsdochter ter oore, en zij beloofde stilletjes aan de vilder een stuk geld als hij haar een kleine dienst wilde bewijzen. In de stad was een groote donkere poort, waar zij 's avonds en 's morgens met de ganzen doorheen moest; en nu vroeg zij of de vilder onder in die poort de kop van het paard wou vastspijkeren, dat zij die kop nu en dan nog eens zou kunnen zien. De vilder beloofde dat hij dit doen zou, en toen hij de kop van het paard

had afgehakt, spijkerde hij die in de donkere poort vast 's Morgens vroeg, toen zij en Koen de ganzen door de poort dreven, zei ze in 't voorbijgaan:

„O, Falada, wat hang je daar!”

Toen begon de kop te praten en antwoordde:

„O, koninklijke jonkvrouw, 't is zoo naar,

Wist uw arme moeder maar

al deze droeve dingen,

Dan zou haar hart van felle smart
uit haar lichaam springen.”

Toen trok zij met haar kudde verder naar buiten, naar het veld waar de ganzen grazen gingen. Zoodra zij op die weide gekomen waren, ging zij zitten en knoopte haar haren los, die als zuiver goud om haar heen straalden, en de kleine Koen, die dat zag, had er plezier in, zoo prachtig als de haren glansden en wilde er een paar uittrekken. Maar nu zeide de jonkvrouw:

„Windje, windje, waai!

Geef Koen z'n hoedje een zwaai

En voer het met je mede

Tot ik mijn haar heb opgemaakt,

Dan laat hij mij met vrede.”

Plotseling kwam er zoo'n sterke windvlaag, dat het hoedje van Koen hoog in de lucht werd opgelicht, en ver over het veld wegwaaide, zoodat Koen het hard moest naloopen. En toen hij terug kwam, was zij met kammen en opmaken gereed, zoodat hij geen haar meer uittrekken kon. Koentje was daar boos om en wilde geen woord meer tegen haar zeggen. Zoo hoedden zij de ganzen tot het avond werd en zij naar huis gingen.

De volgende morgen, toen zij de kudde ganzen weer door de donkere poort dreven, zeide de jonkvrouw:

„O, Falada wat hang je daar!”

Toen antwoordde de paardekop:

„O, koninklijke jonkvrouw, 't is zoo naar,
Wist uw arme moeder maar
al deze droeve dingen,
Dan zou haar hart van felle smart
uit haar lichaam springen.”

Op het veld gekomen, ging zij weer in het gras zitten en begon haar haren uit te kammen, maar toen Koentje naar haar toe kwam loopen om er naar te grijpen, sprak zij snel:

„Windje, windje, waai
Geef Koen z'n hoedje een zwaai
En voer het met je mede
Tot ik mijn haar heb opgemaakt,
Dan laat hij mij met vrede.”

Weer kwam een windvlaag en rukte Koen's hoedje van zijn hoofd, en voerde het ver weg, zoodat hij het na moest loopen. Toen hij terug kwam, had de prinses het haar al lang weer opgemaakt, zoodat hij geen haar kon uittrekken. Zoo hoedden zij verder de ganzen tot het donker werd.

Toen ze 's avonds thuisgekomen waren, liep Koentje naar de oude koning toe en zei: „Ik wil met dat meisje niet langer de ganzen hoeden!”

„Waarom niet?” vroeg de oude koning.

„Ze plaagt me de heele dag,” zei Koen.

Toen zei de koning hem, dat hij vertellen moest waarmee ze hem plaagde, en toen zei Koentje: „'s Morgens als we met de ganzen door de donkere poort komen, hangt daar een paardekop tegen de muur, en daar zegt zij tegen:

„O, Falada, wat hang je daar!”

En de paardekop antwoordt:

„O, koninklijke jonkvrouw, 't is zoo naar,

Wist uw arme moeder maar

al deze droeve dingen,

Dan zou haar hart van felle smart

uit haar lichaam springen.”

En verder vertelde Koentje, wat er op de ganzenweide gebeurde en hoe hij telkens zijn hoed naloo-
pen moest, die de wind had weggewaaid.

De oude koning beval hem, de ganzen de volgende morgen weer naar buiten te drijven; maar zelf, toen het morgen was, ging hij achter de donkere poort zitten en hoorde daar, hoe de jonkvrouw met de kop van Falada sprak. Daarna ging hij snel naar het veld en verstopte zich in de weide achter

een boschje. Daar zag hij weldra met eigen oogen, hoe het ganzenhoedstertje met de ganzenjongen de kudde kwam aandrijven; hoe zij na een poosje in het gras ging zitten en de haren losknoopte, en hoe die in goudglans straalden. En hij hoorde het meisje zeggen:

„Windje, windje waai.

Geef Koen z'n hoedje een zwaai,

En voer het met je mede

Tot ik mijn haar heb opgemaakt,

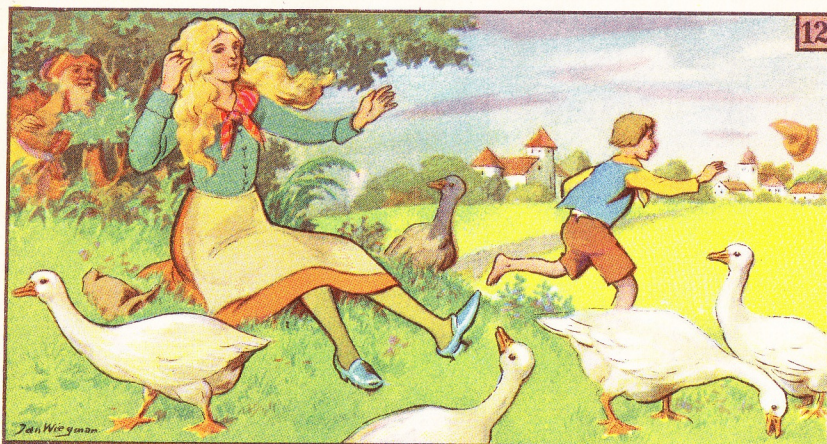
Dan laat hij met met vrede.”

Daar kwam een windvlaag en blies

Koen's hoedje heel ver weg, zoodat hij het achterna moest loopen, en het meisje kamde haar haren en vlocht die en stak ze op, terwijl de koning dat alles uit zijn schuilhoek zag. Daarna verdween de koning stilletjes, zonder dat het meisje of Koen hem opgemerkt hadden; en toen 's avonds het ganzenhoedstertje thuis kwam, riep hij haar bij zich en vroeg haar waarom zij dat alles deed?

„Dat mag ik u niet zeggen,” antwoordde het meisje; „en ik mag ook aan niemand mijn leed klagen; want dat heb ik plechtig beloofd onder de vrije hemel, anders zou ik mijn leven verloren hebben.”

De koning was daar niet tevreden mee en drong aan dat ze toch alles zeggen zou, maar hij kon niets verder uit haar krijgen. Toen sprak hij: „Als je mij niets wil zeggen, klaag dan je

En hij hoorde het meisje zeggen „Windje, windje, waai.”

leed aan die steenoven,” en daarna ging hij weg. Ze dacht dat het haar goed zou doen, haar leed eens uit te klagen, al was het aan die doode oven; en daarom kroop ze in de oven, en begon daar te jammeren en te schreien en stortte haar hart uit. „Daar zit ik nu, door ieder verlaten,” klaagde zij; „en toch ben ik een koningsdochter. Een valsche kamenier heeft mij met geweld gedwongen mijn koninklijk gewaad uit te doen, en heeft mijn plaats bij mijn bruidegom ingenomen, en nu moet ik als ganzehoedster het verachtelijkst werk doen. Als mijn moeder dat wist, dan zou van verdriet haar hart uit haar lichaam springen.”

Zij wist niet dat de oude koning buiten aan de ovenschoorsteen stond te luisteren en haar bespiedde, en alles hoorde wat zij zei. Toen de koning alles gehoord had, kwam hij voor de ingang staan en gelastte haar naar buiten te komen. Hij nam haar mee, liet haar een koninklijk gewaad aantrekken, en het trof hem nu bijzonder dat zij zoo schoon en bevallig was. Nu riep de oude koning zijn zoon, en hij vertelde hem dat hij de verkeerde bruid had: dat was maar een kamermeisje, maar de echte bruid stond hier, dit was de vroegere ganzenhoedster.

De jonge koning was zielsgelukkig, toen hij zag hoe mooi en

Maar de echte bruid stond hier

hoe deugdzaam zijn ware bruid was, en liet een groot feestmaal aanrichten, waarop vele menschen en alle goede vrienden werden uitgenoodigd. Aan het hoofd van de tafel zat de bruidegom, aan de eene zijde de koningsdochter en aan de andere zijde de kamenier; maar deze was verblind door de pracht en herkende haar vroegere meesteres niet meer in haar schitterende kleeding.

Toen zij allen goed gegeten en gedronken hadden en blij gestemd waren, gaf de oude koning aan de kamenier een raadsel op. Hij zei: „Wat verdient iemand, die haar heer zóó bedrogen heeft?”

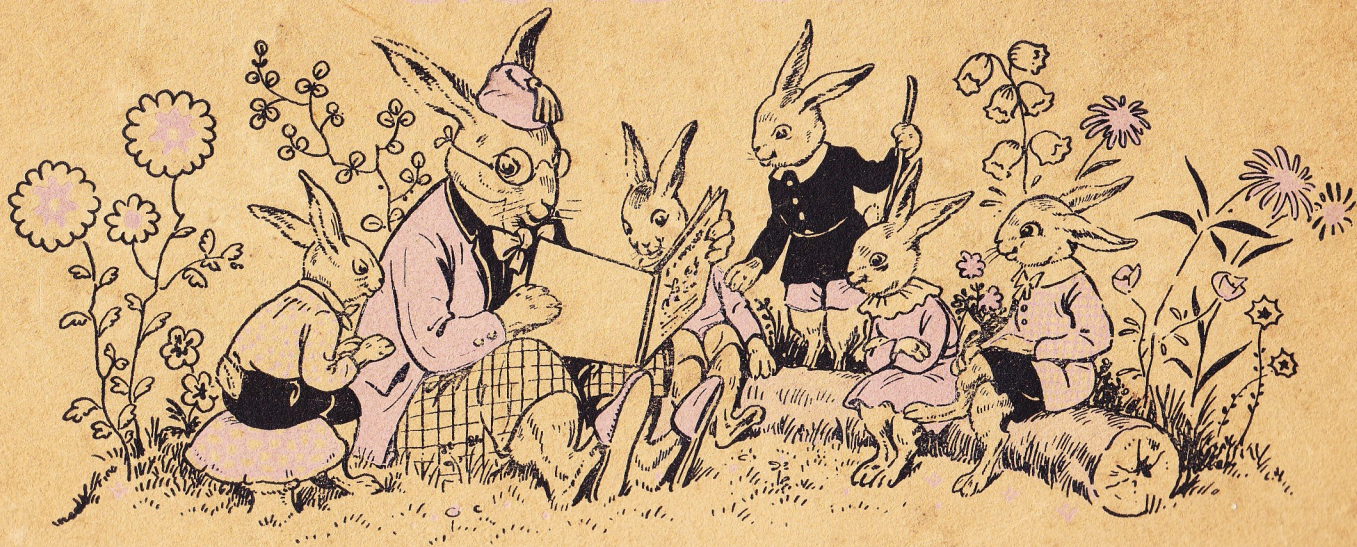
Hij vertelde toen het heele verhaal en vroeg: „Hoe moet zoo'n bedriegster gestraft worden?”

De valsche bruid begreep nog niet, dat de koning alles wist en zeide: „Zoo iemand is geen beter lot waard, dan dat al haar kleeren uitgetrokken worden en ze zoo in een vat gestopt wordt, dat van binnen met puntige spijkers beslagen is; daar moeten dan twee witte paarden voor gespannen worden en die moeten door de straten rijden, de heele stad door.”

„Jij bent de persoon van wie ik vertelde,” zei de koning, „je hebt je eigen vonnis uitgesproken.”

En toen dat voltrokken was, trouwde de jonge koning met zijn echte bruid, en beiden heerschten over hun koninkrijk in vrede en voorspoed.

Sprookjesboeken van Vader Haas

NAVERTELD DOOR FELIX ORTT MET PRENTIES VAN JAN WIGMAN

VIJFDE BOEKJE

UITGAVE VAN HAAS' AZIJN FABRIEKEN NV

— HAARLEM —

veel te klein om het

annen, dan ga ik wel

as, spande de moeder
o het ventje „hot” of
aard deed goed wat
n aan 't hakken was.
annen langs. „Wel!”
aard toe, maar er is

terecht komt.” Maar
bezig was. Zoodra
ragen; haal me nu er
e rechter zijn zoontje
je prettig begon te

n heele tijd met open
sterde hem in: „Zeg,
aten we hem van de
mannelijke; hij zal het

„Nee,” zei de vader, „daar denk ik niet over. Hij is onze lieveling en is voor al het goud van de wereld niet te koop.”

Klein Duimpje had gehoord wat de mannen wilden, en was tegen de jas van zijn vader opgeklimmen tot op zijn schouders; en van daar fluisterde hij zijn vader in het oor: „Doe het maar, vader; ik zal wel zorgen dat ik bij je terug kom.”

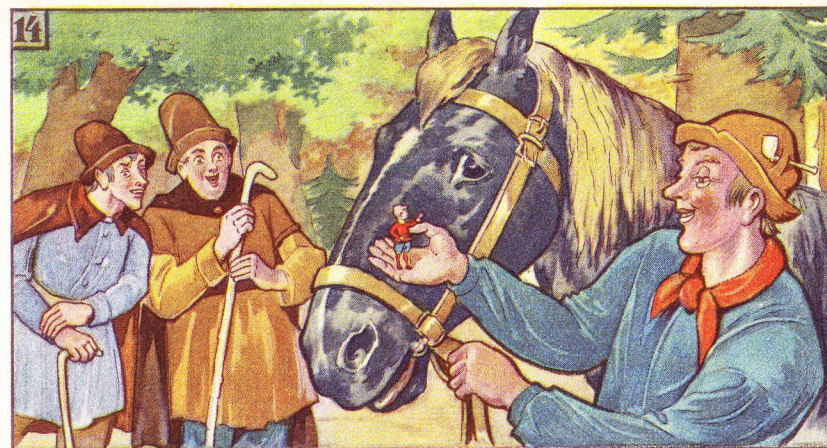
De vader wist bij ondervinding dat Klein Duimpje altijd goede raad gaf en deed daarom wat hij zei; hij liet zich door de mannen bepraten het ventje voor een flinke som geld af te staan.

„Waar wil je zitten?” vroegen die.

„Och,” zei hij tegen de een, „zet me maar op de rand van je hoed; daar kan ik wat heen en weer wandelen en wat van de streek zien; ik zal wel zorgen dat ik er niet af val.”

Dat vonden de mannen goed, en toen Klein Duimpje afscheid van zijn vader genomen had, ging hij met de mannen mee. Zoo gingen ze voort tot het begon te schemeren; toen zei het ventje: „laat me er even af, ik moet wat doen.”

„Blijf er maar op,” zei de man op wiens hoed hij zat; „dat is niet erg; de vogels doen ook wel eens

En haalde zijn zoontje uit het oor van het dier